

Vážení přátelé,

dovolte mi osobní vzpomínku na profesora Romana Mrázka, mého staršího kolegu, učitele a rádce. Bylo zde řečeno již mnoho krásných slov o jeho vědecké erudici, hlubokých znalostech a rozhledu, o suverénním ovládnání oboru, který byl jeho koníčkem a láskou - o rusistice a slavistice v širokém smyslu slova. Jako vynikajícího vědce a znalce jazyků jsem ho znala od mládi. V době, kdy jsem dokončila filozofickou fakultu, jsem se zúčastnila kursu ruštinářů v Krkonoších, kde profesor Mrázek přednášel. Všichni frekventanti kursu jsme byli tehdy uchvázeni jeho živým přednesem, hlubokými znalostmi a perfektní ruštinou a navíc si nás podmaňoval kouzlem své osobnosti. Na večerech u tábora byl duší společnosti. Bystrý, temperamentní, sršící vtípem, se vzácným smyslem pro humor a legraci. Anekdota stihala anekdotu, z nichž mnohé by jistě cenzurou neprošly - a my jsme poznali, že profesor Mrázek je člověk z masa a krve, že má rád život a životu rozumí. Po mnoha, mnoha letech jsem se k němu obrátila s prosbou o odbornou radu. Konzultace, které mi ochotně poskytoval, mi přinášely nejen poučení, ale i radost a potěšení. Když jsem se začala hlouběji zabývat vývojem ruského jazyka, navštěvovala jsem jeho přednášky. Vyznačovaly se neobyčejnou náročností na intelekt posluchačů, předpokládaly totiž již určité znalosti. Já jsem se na těchto přednáškách výborně bavila, byly to doslova intelektuální koncerty, při nichž profesor Mrázek virtuózně přecházel od jednoho problému ke druhému, často dělal exkurze do cizích jazyků, osvěžoval výklad obtížné látky výroky ze své nepřeborné studnice humoru a mně bývalo líto, že ne všichni studenti byli schopni na tento vysoce náročný způsob přednášení adekvátně reagovat a pochopit ho. Jako pedagog byl nepřekonatelný. Velice jsem si u něho vážila toho, že byl dalek vši profesorské nadřazenosti, školometství a suchopárnosti. Vše, co dělal a říkal, bylo živé, aktuální, promyšlené a smysluplné. I v jeho vztahu ke studentům se odrážel jeho vzácný charakter. Poznala jsem to např. tehdy, když jsem na jeho žádost spolu s ním zkoušela studenty obou našich fakult z vývoje ruského jazyka. Spjoval v sobě vysokou náročnost, která vylučovala úlevy, s velkomyslností a velkorysostí. Nejednou méně dbalé studenty pořádně potrápil a nerozpakoval se vyhodit je od zkoušky, zato však u státnic býval sice náročný, ale tolerantní a lidský.

Poznala jsem prof. Mrázka i jako člověka břitkého a nelibostného, když se setkával s nedbalostí, lajdáctvím či hloupostí nebo různými zbytečnými zlořády a nepořádky, i když to byl třeba jen nevyčištěný psací stroj. V takových situacích nebylo radno se mu přiblížovat, neboť svou sžíravou ironií a sarkasmem dovedl uzemnit kohokoliv z provinilých.

Poznala jsem ho však i jako člověka nesmírně citlivého, jemného, noblesního, hluboce lidského, plného porozumění

a ochotného vždy pomoci radou i skutkem, bohužel i snadno zranitelného. Měl své představy o světě plném harmonie, kterou sám svým jednáním rozhojňoval, ale svět byl značně disharmonický a často mu ukazoval své ostré hrany. Nikdy nezapomenu na dlouhé debaty o nejrůznějších věcech, které ho zneklidňovaly - o mezilidských vztazích, společenské situaci, o politice, o stavu čs. rusistiky, o tom, co by se mělo nebo mohlo udělat pro jeho zlepšení, o výzkumu, o pedagogické práci. Byval pln tvůrčího elánu, nápadů a fantazie, bohem nadaný, schopný, všestranný, čínorodý, vysoce kulturní. Návštěvy u profesora Mrázka byly pro mne vždy svátkem. Prof. Mrázek byl vždy srdečný, laskavý, pln pohostinné starostlivosti, nikdy ani v náznaku nedal najevo, že se mnou ztrácí čas. Byla to jeho oduševnělost, životní moudrost a lidská účast, která tak obohacovala každého, kdo s ním přicházel do styku. Kdykoli si na něho vzpomenu, vzniká ve mně hřejivý obraz člověka mimořádných kvalit, člověka příkladného, hodného následování. Byl to pan profesor se všemi superlativními atributy. Patřil k lidem, kteří tvoří sůl této země a kterých se nám bude vždycky nedostávat. Dnes opět vzpomínám na pana profesora Romana Mrázka s úctou, obdivem a vděčností.

Blažena Urbanová